

Slovenski

čebelar

Glasilo

Slovenskega

čebelarskega

društva

v Ljubljani

Št. 6 * Junij

Letnik XXXVIII

Vsebina:

Spominu Ivana Jurančiča	81	Opazovalne postaje	92
Poročilo o rednem letnem občnem zboru Slov. Čebelarskega društva	82	Društvene vesti	92
Ivan Anton Scopoli o kranjski čebeli in čebel. Pismo začetniku	87	Vesti iz podružnic	93
	89	Drobiž	93
		Književnost	95

Mali oglasi

Lepe in točno izdelane opazovalne panje za šolsko ali privatno uporabo izvršuje po nizki ceni neki mizar na Brezjah na Gorenjskem. Naročila sprejema g. Donat Jug v samostanu na Brezjah.

4 A. Ž. panje in 2 prašilčka, jako dobro izdelane z verandami, z 2 leti starim satjem, prodam za skrajno ceno Din 700.—. Pišite na naslov Ignac Kodrman, Glince V/33, p. Vič pri Ljubljani.

Čebelnjak za 12 A. Ž. panjev (3 vrste po 4 panje) prenosljiv, malo rabljen, prodam za Din 700.—. Informacije pri D. Pehovski, Rakek.

Prodam nov čebelnjak z opeko krit za 20 A. Ž. panjev z 12 panji, 8 družinami z rezervnim satjem, točilom in vsem potrebnim orodjem za skrajno ceno Din 6000.—. Jakob Božič, Ljubljana, Gosposvetska cesta 13.

Čebelnjak, krit z eternitom za 15 panjev, 4 obljudeni, 8 praznih, točilo in vse potrebno orodje prodam za Din 2000.—. Mara Metlikovič v Ljubljani, Gradišče 11.

Novo!

Nova čebelarska knjiga

Fr. Donat Jug: „Praktični čebelar“

je izšla

Usebuje

vso neobhodno potrebno snov, ki jo mora obvladati napreden čebelar.

Opisuje

kratko zgodovino čebelarstva, važne pojme o čebelarstvu, anatonijo čebel, vsa opravila v panju, zboljšavanje čebelnih družin, čebelne bolezni, oskrbovanje čebel po letnih dobah, rojenje, med, vosek, prevažanje v pašo, ropanje, čebelni sovražniki itd.

Obsega

300 strani in 140 slik.

Potrebna

je za začetnike in izkušene čebelarje.

Cena

v predprodaji do konca meseca junija, mehko vezana Din 35.— in poštnina Din 5.—, v celo platno vezana Din 45.— in poštnina Din 5.—.

Od meseca julija dalje bo cena znatno višja. Znižano ceno hoče odbor omogočiti, da si nabavijo knjigo tudi revnejši čebelarji. Čebelarji, izpopolnite svoje čebelarsko znanje, dvignite svoje čebelarstvo, naročite knjigo, ki Vam bo vodnica vse življenje.

Naročajte knjigo pri glavnem tajništvu ali v Društveni čebelarni. Knjigo pošiljamo le proti predplačilu.

Članarina (naročnina) znaša letno Din 35.— (za inozemstvo Din 46.—)

Urejuje: AVGUST BUKOVEC,
Ljubljana, Gruberjevo nabr. 14

Slovenskega čebelarstva društva v Ljubljani

Številka

6

V Ljubljani, dne 1. junija 1935 Letnik XXXVIII

Spomenu Jvana Jurančiča

Nашega Jurančiča ni več. Dne 24. aprila ob osmih zjutraj je dognal svojo življenjsko pravdo do konca. Dolgo se je upiral zavratni boleznī, ki mu je izpodkopala zdravje in ga priklenila na posteljo. Vedeli smo, da je njegovo življenje resno ogroženo, toda, da je koncu tako blizu, tega nismo mogli verjeti, nismo hoteli verjeti. Pa je vendar prišla ura, ko je nehala biti tudi to zlato čebelarstvo srce...

Dne 27. aprila je zemlja zakrila čebelarja, kakršnih je malo med nami. Z Jurančičem so štajerski čebelarji izgubili svojega nekdanjega učenika, vodnika in organizatorja, ki ga bo čebelarstva zgodovina vedno omenjala na prvem mestu. Vsi, ki smo ga poznali, pa ne bomo mogli pozabiti dobrega prijatelja in veselega tovariša.

Jurančičeva življenjska pot je verna slika človeka, ki se je sam brez tuje pomoči povzpел kvišku in uveljavil s svojo nadarjenostjo. Sam iz sebe je zrasel, se izklesal, obogatil z znanjem ter končno dosegel zavidljivo višino splošne izobrazbe. Vse svoje znanje pa je potem posvetil zlasti čebelarstvu napredku križem Štajerske.

Rojen je bil dne 6. decembra 1861 v župniji Sv. Andraža v Slov. Goricah. Obiskoval je domačo ljudsko šolo ter dva razreda realne gimnazije v Ptujū. Usoda je hotela, da je moral šolo zapustiti, ker mu je umrl oče in pogorela rojstna hiša. Posvetil se je

učenju glasbe. Od 1881—1884 je služil kot poddesetnik pri vojaški godbi 87. pešpolka. Leto pozneje se je priženil v Andrence. Na novem domu je našel šest panjev čebel, ki jih je takoj vzljubil. Poglobil se je v življenje te živalce, obiskoval izkušene čebelarje, naročal čebelarstvo knjige in časopise in začel uvajati panje s premičnim satjem. Ljubezen do čebel je naraščala od leta do leta. Panje in čebelnjake si je napravil kar sam, dasi so ga šele čebele prisilile, da je prijel za žažo in stružec. Sčasoma je znal z obličem tako spretno ravnati, da boljših panjev ni mogel izdelati nihče. Napravil jih je na tisoče in tudi mnogo vzornih čebelnjakov.

Kmalu je bil Jurančič mojster v čebelarstvu stroki. Ko je svoje znanje še izpopolnil na dunajski čebelarški šoli (l. 1902) in na mikroskopskem tečaju istotam (1905), je spoznal, da je štajersko čebelarstvo treba dvigniti na trdnejšo, naprednejšo podlago. Začel je čebelarje poučevati. Prirejal je shode in tečaje ter ustanavljal čebelarstvo podružnice. Od l. 1903—1920 je imel nešteto predavanj in tečajev. Tudi prav mnogo sedanjih čebelarstev podružnic je bilo ustanovljenih na njegovo pobudo. Bil je izvrsten govornik, ki je znal poslušalce z živo besedo pridobiti za našo stvar. Koder pa ni zalegla beseda, je dosegel uspehe z nazornim poukom, ki mu je bila podlaga obširna praksa. Brez dvoma je bil Jurančič velik mojster v praksi. Mnogi so mu zamerili, da je priporočal izključno du-

najski panj. Toda takrat, ko je začel javno delovati, še ni bilo o A. Ž. panju ne duha ne sluha, panji velike mere pa so bili pri nas malo znani. Ko je začel Slov. Čebelar priporočati gerstungovce, je bila Štajerska že preplavljena z dunajčani in Jurančič ni mogel več nazaj. Morda tudi ni hotel, ker je Gerstung tako strastno napadal njegovega čebelarskega boga — Dzierzona...

Da je Jurančič še do konca priporočal dunajski panj, ni nič čudnega. Sam je znal v njem mojstrsko in uspešno čebelariti, pa se mu ni hotelo novih panjev. Skušali smo ga pripraviti, da bi krenil na druga pota, pa nismo uspeli. To so mu nekateri močno zamerili, pa ni bilo treba. Jurančič je bil čebelar in učitelj take kvalitete in tako zaslužen za naš čebelarski napredek, da njegove veljave ne more zmanjšati niti njegova zaljubljenost v dunajski panj.

Kot čebelarski pisatelj si je sam postavil tak spomenik, kakršnega si ne bo kdo kmalu. Bil je sotrudnik Slovenskega Čebelarja vsa leta od ustanovitve do l. 1933. Nekatera leta ni izšla niti ena številka Sl. Č., da bi ne bilo v njej kakega njegovega članka. In kako je znal pisati! Pero mu je teklo gladko, snov pa je obdelal tako, da je bilo veselje. Ni čuda, saj je črpal iz svoje dolgoletne prakse in zdravega ter globokega teoretičnega znanja. Število njegovih člankov je tako veliko, da bi obsegali knjigo več sto strani.

Spisal je tudi »Čebelorejo«, ki jo je leta 1888 ponudil »Družbi sv. Mohorja« v natis. Škoda, da knjiga ni bila natisnjena. Rokopis je bil preobširen in ga Mohorjeva družba ni mogla prevzeti, dasi je bil izvrstne vsebine in pisan v lepem jeziku. Ta rokopis je sedaj v zasebnih rokah.

Jurančič pa se ni udeleževal samo v čebelarstvu. Bil je tudi izvrsten drevesničar, trsničar in prosvetar v domačem kraju. Kjerkoli je mogel, je sejal seme napredka, tako da zapušča za sabo prav čvrsto sled svojega nesebičnega dela. Užival je velik ugled, ki je segal daleč naokoli. Vse ga je upoštevalo zaradi njegove delavnosti, veselega značaja in skromnosti.

Pred nekoliko leti ga je naše društvo počastilo s tem, da je bil izvoljen za častnega člana. Na ta način se mu je vsaj nekoliko oddolžilo za vso njegovo ljubezen do slovenskih čebelarjev in njegovo neumorno delovanje za naše čebelarstvo.

Veličasten je bil njegov pogreb. Od blizu in od daleč so prihitali ljudje, da izkažejo spoštovanemu rojaku zadnjo čast in čez tisoč ljudi ga je spremilo k večnemu počitku. Naše društvo sta zastopala gg. Henrik Peternel, podpredsednik osred. društva in predsednik »Zveze« v Celju, in g. Lenarčič, odbornik osrednjega društva. Gospod Peternel se je z govorom poslovil od rajnkega pri odprtem grobu.

Neprecenljive so Jurančičeve zasluge. Kdo izmed nas bi jih mogel izmeriti in pravično oceniti? V začetku svojega delovanja je oral trdo ledino. Mnogo se je trudil, da si je pridobil zaupanje in razpršil predsodke, ki so jih imeli čebelarji do novih panjev in novega načina čebelarjenja. Premagal je s svojo trdno voljo vse težave in vzkliko je novo čebelarsko življenje povsod, kjer se je pojavil. Jurančič je položil temelje čebelarskega napredka na Štajerskem in njegovemu dolgoletnemu delovanju je v prvi vrsti pripisovati, da je sedaj tam čebelarska pomlad, ki bo pripomogla čebelarstvu do lepše bodočnosti.

Jurančič bo ostal za vselej zapisan z zlatimi črkami v knjigi naše čebelarske zgodovine. Njegov spomin ne bo nikdar obledel. Človek, ki je svoj rod tako srčno ljubil in toliko zanj delal, ne more biti pozabljen, ampak nam bo njegov spomin ostal svetel za vselej.

Počivaj v miru naš Janek!

Poročilo

o rednem letnem občnem zboru Slov. Čebelarskega društva, ki je bil dne 24. marca 1935 v Celju.

(Konec.)

K tajniškemu poročilu je prosil delegat novomeške podružnice g. Lilija pojasnila, zakaj niso udeležniki občnega zbora dobili znižane železniške voznine. G. predsednik je zadevo pojasnil in omenil, da je društvo vložilo prošnjo

na generalno direkcijo drž. železnic in prosilo »Zvezo« v Beogradu, da doseže ugodno rešitev prošnje. Posebni vlogi je društvo poslalo tudi naravnost ministru za promet g. Vujiču in ministru za socialno skrb g. Marušiču. Toda tudi ti prošnji nista bili uslišani. Nato je predlagal g. urednik Bukovec resolucijo, ki naj se odpošlje ministru za promet g. Vujiču. Občni zbor je z ogorčenjem ugotovil, da se je storila delegatom velika krivica in je resolucijo soglasno sprejel. Resolucije se glasi:

»Čebelarji, zbrani na občnem zboru v Celju, so z velikim obžalovanjem vzeli na znanje, da delegatom 130 čebel. podružnic s preko 3000 članini bila dovoljena znižana voznina za udeležence občnega zbora. Odklonitev prošnje za znižanje voznine občutijo delegati tem globlje, ker se je odrekla ugodnost organizaciji, ki pospešuje važno kmetijsko panogo, v dnevnih časopisih pa dan za dnem čitajo obvestila, da so bile dovoljene olajšave pri voznini raznim športnim, pevskim in drugim društvom. Zato globoko obžalujemo, da se našim revnim se-
ljakom ni naklonila ta ugodnost.

Tajnikovo poročilo je bilo nato odobreno.

Po tej točki je podal blagajnik upravnega oddelka **poročilo o blagajniškem stanju upravnega oddelka in sklada za dom Antona Janše.** Poročilo se glasi:

Blagajniško poslovanje upravnega oddelka je bilo l. 1934 precej živahno. Izredni lanski dogodki, katerih se društvo ni moglo, pa tudi ni smelo izogniti, so zahtevali velike denarne žrtve, ki jih upravni oddelek s samo članarino ni mogel kriti. Ni bila zato majhna skrb odbora, poiskati za plačilo teh stroškov primerno posojilo. Ker društvo lani ni prejelo od »Zveze« v Beogradu nikake podpore za predavanje in tečaje, je bil udarec za upravni oddelek še hujši. Ako ne bi bilo Janševe proslave, vseslovenskega čebelarškega kongresa in razstave ter znižanja članarine, bi upravni oddelek s pomočjo podpore banske uprave zmožel vse stroške. Omenjeni dogodki pa so globoko posegli v naše finance in preteklo bo nekaj časa, predno se bo upravni oddelek zopet opomogel, ako mu merodajni činitelji ne bodo prihiteli na pomoč. Vsi dohodki upravnega oddelka v l. 1934 so bili v Sl. Č. jasno objavljeni. Bilo jih je Din 152.231.26. Vseh stroškov je bilo Din 150.208.58. Ako odštejemo stroške od dohodkov, preostane Din 2.022.68, ki so naloženi v ček. računu Din 802.68, v Mestni hranilnici

ljubl. Din 1.220.— Društveno premoženjsko stanje je znašalo v začetku 1934 46.678.96 Din. Glede na dolg, ki ga ima upravni oddelek, se je premoženje znižalo na 16.480.18 Din. Ako bi oddelek lani ne imel velikih izdatkov, bi se premoženje zvišalo za okrog 8.000 Din in bi koncem l. 1934 znašalo preko 54.000 Din.

Upanje je, da bo društvo dobilo od oblasti primerno podporo, s katero bo moglo kriti dolg vsaj deloma.

Upravni oddelek ima v oskrbi tudi sklad za nakup sladkorja, ki koristi društvu le v toliko, da more naročiti sladkor sproti in mu ni treba čakati na dotok denarja od naročnikov, kar bi naročanje sladkorja zelo zavlačevalo. Ko bo sladkorna akcija končana, bo odbor podal celoten obračun.

Sklad za dom Antona Janše je narastel na znesek 316.146.10 Din. Ta vsota je naložena v raznih denarnih zavodih, in sicer:

v Mestni hranilnici ljubljanski	Din 171.070.—
v Banovinski hranilnici . . .	Din 35.025.—
v Drž. Hipotekarni banki . .	Din 30.051.—
Društvena Čebelarna, ki je imela lani izposojenih Din 90.000, je vrnila na račun posojila Din 10.000 in ima izposojenih še	Din 80.000.—
Skupaj	Din 316.146.10

Od tega zneska je neprostih Din 130.000, ostanek Din 186.000 pa je prostih in vsak čas dvigljivih. Od neprostih Din 130.000 pa se vsako leto oprosti določeni znesek, tako da je zamrznjena vloga vedno manjša.

Čebelarške letine in splošna gospodarska kriza zelo vplivata na društveno blagajniško stanje. Tri leta smo imeli izredno slabo čebelno letino, ki nam je povzročila veliko škodo. Upajmo, da se nas bo vsaj letos usmilila narava in odprla čebelam svoje bogate zaklade. Potem se bo opomoglo naše čebelarstvo in z njim vred tudi naše društveno stanje.

K temu poročilu je zastopnik kranjske podružnice g. prof. Žontar izrazil mnenje, da se je v preteklem letu za produktivne namene veliko premalo izdalo, n. pr. za Janševo brošuro pa mnogo preveč; želi, da bi se za bodoče to spremenilo. Ko je g. predsednik dal k temu potrebna pojasnila, je bilo blagajniško poročilo odobreno.

Za tem je podal poročilo vodja Društvene Čebelarne, g. ravnatelj Arko. Poročilo se je glasil:

Kljub splošni krizi, slabi čebelarški letini in konkurenci s strani raznih prodajalcev čebelarških potrebščin se nam je posrečilo leto 1934 uspešno zaključiti.

Po bilanci in računu izgube in dobička z dne 31. decembra 1934 znaša prebitok v tem letu Din 1.600. Ta bi bil večji, ako bi se bilo blago ocenilo točno po nabavnih cenah.

Skladu za Janšev dom smo kot delno odplačilo dolga v letu 1934 vrnili Din 10.000, tako da znaša koncem tega leta dolg Čebelarne skladu še Din 80.000.

Kupčija z medom se prav povoljno razvija. Tekom leta smo nakupili preko 11.000 kg medu od naših članov izven Ljubljane, kar pomeni, da je bila D. Č. kupec več kot ene četrtine v Ljubljano uvoženega medu.

Razstavili smo čebelarске potreščine, med, vosek in satnice o priliki vseslovanskega kongresa, ki je bil lani koncem avgusta in začetkom septembra v Beogradu.

Lani je D. Č. ukinila svojo podružnico v Slovenjgradcu, ki zaradi premajhnega prometa ni uspevala.

D. Č. stoji na trdnih nogah. Skrb njenega vodstva je, da zadovolji čebelarje z dobrim blagom po najnižji mogočih cenah, kakor tudi kupce medu z brezhibnim medom naših članov. Dolžnost nas vseh pa je, da kupujemo čebelarске potreščine le v D. Č. ali pa pri njenih podružnicah ter s tem podpiramo svoje podjetje. Dalje mora biti moralna dolžnost podružnic kakor tudi članov, ki jim dobavljamo blago na odprt račun, da poravnajo račune v dogovorjenem roku. Pomisliti je treba, da mora D. Č. poravnati račune za dobavljeno blago najkasneje v 30 dneh. V več primerih mora račune plačati celo v naprej, oziroma ji nekateri dobavitelji pošiljajo blago proti povzetju. Iz navedenega mora biti vsakomur jasno, da D. Č., ki ji primanjkuje gotovine, nestrpno čaka na poravnavo računov svojih dolžnikov.

Vsem članom, ki želijo o poročilu, oziroma bilanci in računskem zaključku podrobnejša pojasnila, sem radevolje na razpolago.

K poročilu DČ je zastopnik mariborske podružnice, g. Džura, govoril o cenah nekaterih predmetov v DČ. Posebno je želel cenejšo nabavo kozarcev. Zastopnik vrhniške podružnice, g. Malovašič, je stavil vprašanje glede nakupa voska. G. vodja DČ in g. predsednik sta dala potrebno pojasnilo. Kozarci se bodo odslej naročili pri cenejšem dobavitelju, zadeva glede voska se bo pa preiskala. Nato je podal g. vodja DČ še pojasnilo glede nakupa cvetličnega medu, ki ga je doslej DČ vsega kupila.

Po tej debati je bilo poročilo g. vodje DČ odobreno.

Nato je v imenu pregledovalcev računov podal poročilo g. Šmajdek. Izjavil je, da sta pregledovalca računov pregledala vse blagajniško

poslovanje društva, Društvene Čebelarne in tudi upravnega oddelka, primerjala vse spise v knjigah z računi in našla vse v najlepšem redu. Ugotovil je, da se odbor trudi, da bi dvignil društveno premoženjsko stanje in sklad za Janšev dom. Ocenila sta vse blago v DČ in se prepričala, da se postopa po trgovskem načinu vestno in solidno. Zato predlaga, da se da gg. blagajnikoma in odboru razrešnico, uslužbencem Čebelarne pa še posebej pohvalo.

Občni zbor je predlog revizorjev soglasno sprejel.

Na vrsto je prišel proračun za leto 1935, ki obsega sledeče dohodke in stroške.

Dohodki

Vloga v Mestni hranilnici	Din	1.220.—
Vloga v ček. računu	Din	802.68
Članarina	Din	84.000.—
Zaostala članarina	Din	10.000.—
Prodaja brošure		
»Vrednost medu«	Din	200.—
Prodaja brošure		
»Anton Janša, slov. čebelar«	Din	500.—
Prodaja raznih knjig	Din	200.—
Dohodek od plemen. postaje	Din	500.—
Subvencija »Zveze« za		
predavanja	Din	7.000.—
Razne podpore	Din	12.077.32
Skupaj	Din	116.500.—

Stroški

»Slov. Čebelar«: tisk	Din	40.800.—
» » klišeji	Din	1.000.—
» » uredništvo	Din	6.000.—
» » naslovi	Din	1.500.—
» » sotrudniki	Din	6.000.—
» » razno	Din	2.000.—
Opazovalne postaje	Din	5.000.—
Tajništvo	Din	9.600.—
Tajniške potreščine	Din	2.500.—
Tečaji, predavanja	Din	10.000.—
Manipulacija v P. h.	Din	1.500.—
Potnine, sejnine	Din	3.000.—
Plemenilna postaja	Din	1.000.—
Selekcijska postaja	Din	1.000.—
Tiskovine in papir	Din	1.000.—
Muzej	Din	1.000.—
Knjižnica	Din	3.000.—
Tuji listi	Din	600.—
Društvena pravila	Din	1.000.—
Brošura o boleznih	Din	4.500.—
Učila	Din	2.000.—
Za osvetljene panje	Din	4.000.—
Znanstvena priloga	Din	5.000.—
Razno	Din	3.500.—
Skupaj	Din	116.500.—

K proračunu je predlagal delegat iz Novega mesta, g. Lilija, da bi se odbor zanimal tudi za oglase v listu, za katere bi se dalo dobiti še nekaj dohodkov. Delegat g. Ivo Verbič pa je omenil, da je proračun preveč optimističen in je zato predlagal, da naj občni zbor sklene, da odbor ne sme proračuna prekoračiti, ampak se mora ravnati le po višini dohodkov in stroškov. Občni zbor je predlog sprejel. Po kratkih pojasnilih g. predsednika je občni zbor proračun odobril.

Nato so se izvršile volitve. Najprej je dal g. predsednik pojasniti o novih pravilih, ki predvidevajo novo izvolitev le izžrebanih odbornikov. V ta namen je tajnik prebral § 8 društvenih pravil. Nato pa je tajnik poročal, da so bili na zadnji seji širšega odbora po zrebu izločeni

iz ožjega odbora gg. Mihelič in Žnideršič, iz ljubljanskega okoliša gg. Majer in Vuk, iz maribor. okoliša gg. Peternel in Stefanciosa.

G. predsednik je izjavil, da ima zbor voliti 6 novih odbornikov in je priporočal, da bi vsako skupino volili posebej. Za ožji odbor je predlagal g. Ivo Verbič dosedanja izžrebana odbornika. Soglasno sta bila zopet izvoljena gg. Stane Mihelič in Anton Žnideršič.

Glede zastopnikov podružnic iz ljubljanskega okoliša oziroma območja se je razpravljalo glede vstopa g. Česnja iz Kranja kot zastopnika čebelarških podružnic iz kranjske okolice. Soglasno z zastopnikom kranjske podružnice, g. dr. Žontarjem, je bilo sklenjeno, da se oba prejšnja odbornika zopet izvoli v odbor. G. Cesenj pa se izvoli za namestnika. Na predlog delegata podružnice Borovnica pa je bil namesto g. Vuka izvoljen g. Malovašič z Vrhnike. Izvoljena sta torej bila g. Julij Majer in g. Malovašič. Za mariborsko območje pa sta bila zopet izvoljena g. Peternel Henrik iz Trnovelj in g. Stefanciosa Anton iz Donačke gore.

Za namestnike so bili izvoljeni gg. Česeni Karl iz Kranja, Bačič Alojzij z Viča in Grčar Tit, šol. upr. na Barju.

Na predlog g. Gaberska sta bila za pregledovalca računov zopet izvoljena gg. Ivan Šmajdek, šol. upr. v Št. Vidu, in Ivo Verbič, blagajnik Higijenskega zavoda v Ljubljani.

Samostojni predlogi. Tajnik je najprej prečital predloge glavnega odbora.

1. Predlog glede nakupa hiše in parcele za bodoči Janšev dom. Zgodovino sklada za Janšev dom je podal g. rav. Arko, ki je opisal, kako se je nabiranje sklada začelo in kako se

je premoženje množilo. Priporočal je nakup parcele.

K temu poročilu je g. podpredsednik Peternel izjavil, da je vsak človek dolžan, da izvrši obveznosti iz preteklosti in dolžnosti za bodočnost. Zgraditi dom smo dolžni Janševemu spominu, nabrani denar smo obvezani porabiti le za nakup doma. Ker je prilika ugodna, ne zamudimo jo. Potem bomo vedeli, koliko imamo še prispevati za dom, da se bodo potem naši prispevki lahko porabili za druge koristne čebelarške namene. Zato predlaga: »Občni zbor v Celju dne 24. marca 1935 dovoli novoizvoljenemu društvenemu odboru, da porabi po svoji uvidevnosti nabrano vsoto za nakup Janševega doma in druge društvene potrebe. V to vsoto naj se všteje tudi zbirka prostovoljnih prispevkov čebelarjev pri nabavi trošarine prostega sladkorja za krmljenje čebel.«

Delegat g. Klinar je bil mnenja, naj se ugodna prilika ne zamudi. Tajnik je prečital še predlog odbora, ki se glasi:

»Občni zbor odobri nakup hiše, dvorišča in vrta na Tyrševi cesti števil. 21 v Ljubljani v celotni izmeri okrog 1000 m² za kupnino Din 525.000 in stroške, proti takojšnjemu plačilu Din 225.000 v gotovini in proti prevzemu hipotekarnega posojila Mestne hranilnice in Vzajemne posojilnice v Ljubljani v znesku Din 300.000.«

Vsi delegati so navdušeno pritrdili predlogom g. Peternela in odbora in oba soglasno sprejeli. G. predsednik se je vsem delegatom za sklep najlepše zahvalil.

2. Drugi predlog odbora: »Občni zbor skleni, da velja za leto 1935 ista članarina kot za leto 1934, to je Din 35 za vsakega člana. Od tega zneska pripade osrednjemu društvu Din 30, podružnici pa Din 5 od vsakega člana.«

3. Občni zbor skleni: »Glavni odbor SČD naj v bodoče stremi za tem, da pri oblasteh doseže, da se bo smel prodajati med na trgih v odprtih posodah le novembra, decembra, januarja in februarja meseca. V ostalih mesecih naj bi se smel prodajati le v zaprtih posodah.« Sprejeto!

4. »Pri priporočanju novih izumov panjev in čebelarških potrebščin je treba največje previdnosti, da članstvo obvarujemo pred nepotrebnimi stroški in škodo. Občni zbor skleni, da mora vsak izumitelj, ki želi, da njegov izum priporočimo društvenim članom, dati svoj izum najprej strokovnjakom v preizkušnjo, to pa sporazumno z društvenim odborom. Na podlagi preizkušnje bo odbor izum priporočal članstvu ali ga zavrnil.« Sprejeto!

5. »Društvo je dobilo nova pravila. Zaradi njih je treba spremeniti vse štampiljke osred-

njega društva in podružnic. Občni zbor skleni, da se nabavijo za vse podružnice enotne štampiljke na stroške posameznih podružnic, ker bodo štampiljke potem cenejše.« Sprejeto!

Predlogi podružnic.

6. Predlog podružnice Velenje: »Ker čebelarstvo, posebno kmetско, v zadnjem času propada, je nujno potrebno, da začne osrednje društvo razmišljati o izboljšanju čebelne paše in začne letos objavljati v Sl. Č. poučne članke o zasajanju medecih rastlin.« Sprejeto!

7. Predlog podruž. Velenje: »Da dobi članstvo čim več praktičnega pouka v Slov. Čeb., je potrebno dokaj majhen obseg izkoristiti do skrajnosti ter nebitvene reči — kakor mesečna navodila itd. — priobčevati na ovojni poli.«

Sprejet je bil predlog v sledeči obliki: »Skušalo se bo ustreči želji podružnice Velenje. V bodoče se bodo objavljale podružnične vesti v skrajšani vsebini, mesečna navodila pa se bodo objavljala še nadalje kot doslej.«

8. Predlog podružnic Ptuj in Sv. Marjeta pri Moškanjcih glede zavarovanja čebelarjev za primer nezgod: »Zaradi vedno večje nevarnosti nalezljivih boleznih skleni občni zbor: Odbor osrednjega društva naj izvede zavarovanje čebelnih družin obvezno za vse članstvo tako, da bo plačal vsak član še malenkostno zavarovalnino na panj. Zavarovalnina bi se izplačevala zavarovancem za primer čebelnih kužnih boleznih. Osrednji odbor naj izposluje primerno zavarovanje pri zavarovalnicah za primer tatvine, požara in sličnih nezgod.«

O tem predlogu se je razvila daljša debata. G. predsednik je povedal, da je širši odbor razpravljaval o zadevi in sklenil, da naj bi se ustanovil le podporni sklad, sklad za zavarovanje pa naj bi se ne ustanovil. Delegat g. Majer je predlagal, da naj občni zbor poveri odboru nalogo, da do prihodnjega obč. zbora sestavi potrebne predloge in pravilnik. G. podpredsednik Peternel pa je poročal o tozadevnem sklepu »Zveze« na občnem zboru. Čital je pravilnik, ki je bil na zboru sprejet. G. predsednik Verbič pa je bil mnenja, da naj bi se predlog g. Majerja realiziral takoj, da se ne bi izgubljalo časa. Svoja mnenja so izrazili tudi še gg. Mihelič in Liliija, na kar je občni zbor sprejel predlog podružnic Ptuj in Sv. Marjeta, izpopolnjen s predlogom g. Majerja in g. predsednika Verbiča, to je, da bo odbor takoj začel razmišljati o ustanovitvi podpornega sklada in o zavarovanju panjev.

9. Predlog podružnic Sv. Marjeta in Ljutomer glede prisilnega or-

ganiziranja vseh čebelarjev je bil sprejet v toliko, da bo odbor vložil tozadevno vlogo na merodajno mesto.

10. Predlog podružnice Ptuj glede ustanovitve zadrüge za razprodajo medu ni bil sprejet. Za zadrügo je glasoval le en delegat.

11. Predlog podružnice Ptuj glede reklamnihotic v časopisih in glede zdravniških izjav o medu, ki naj bi se širile med narodom, je bil sprejet.

12. Predlog podružnice Ptuj, da bi se smel prodajati le kontroliran med, je bil sprejet in društvo bo vložilo tozadevno vlogo na bansko upravo. Pri tem se bo prosilo, da uvede propagando medu pri gospodinjskih in kmetijskih tečajih, kjer naj bi se delila brošura »Vrednost medu«. Važnost medu naj bi se propagirala tudi po higijenskih zavodih. G. predsednik je pojasnil, da pripravlja društvo izdajo novih letakov.

13. Predlog podružnic Vrhnika, Sv. Marjeta pri Moškanjcih, Naklo in Logatec glede izpopolnitve uredbe o prevažanju čebel v pašo, s katero naj bi bila zaščitenata tudi pomladna paša, ter glede znižanja števila panjev za posamezna pasišča, ni bil sprejet. O tem se je vnela daljša debata. Posebno je ščitil predlog podružnice Logatec glede zaščitenja pomladne paše delegat logaške podružnice, ki pa ni uspel. Debate so se udeležili gg. Babnik, Mihelič, Kirar in g. predsednik. Ostalo je v veljavi prvotno načelo da naj bo z uredbo zaščitenata le ajdova paša, vse druge paše pa se smejo poljubno izkoriščati.

S tem so bili predlogi podružnic izčrpani. Sledile so še slučajnosti:

Na željo predsednika »Zveze« je tajnik prečital imena novih podružnic, ki se snujejo. Občni zbor je odobril ustanovitev vseh, glede podružnice sv. Marko pa je sklenil — z ozirom na neko tozadevno pojasnilo —, da se ustanovitev dovoli le, če se članarina za naznanjenje članov tudi plača.

Delegat g. Bratuša prosi pojasnila, ali sme občinski odbor vstaviti v proračun doklado za v pašo pripeljane panje. Dobil je pojasnilo, da odbor te pravice nima, ker ni zakonite podlage za pobiranje takih davkov.

Delegat podružnice Borovnica se je pritožil, da podružnica ne dobiva odgovorov na dopise. Pripetilo se je to pri dobavi sladkorja in pri prošnji za predavanje. Tajnik je pojasnil, da zaradi sladkorja ni mogel dati točnega odgovora, ker sam ni vedel, kdaj bo sladkor prispel. Vrhtega pa je podružnica založeni znesek sama dvignila, še preden smo sladkor pre-

jeli. Glede predavanj je pojasnil, da so bili gg. predavatelji lansko leto zelo zaposleni in da je moralo mnogo predavanj odpasti. Tudi ni društvo dobilo nikake podpore za predavanja, kar je položaj še bolj otežilo.

Ker se k slučajnostim nihče več ni oglasil, je g. predsednik zaključil občni zbor.

Juan Anton Scopoli o kranjski čebeli in čebelarstvu

Jos. Wester

I. Scopolijevo življenje in delo.

Prirodo nekdanje kranjske dežele sta pričela v drugi polovici 18. stoletja znanstveno proučevati dva priseljena tuja prirodoslovca: Ivan Anton Scopoli in Baltazar Hacquet, prvi italijanskega, drugi francoskega pokolenja, oba po svoji stroki zdravnika, oba sta živela in delovala več let v Idriji,¹ najprej Scopoli, za njim pa Hacquet. Hacquet je raziskoval predvsem rudništvo in rastlinstvo, Scopoli pa rastlinstvo in žuželstvo. In prav v poslednji panogi prirodne vede je Scopoli prvi podrobno preiskal, določil in opisal vse naše žuželke, med njimi seveda tudi kožokrilce, torej tudi vse vrste in zvrsti čebel, zlasti najvažnejšo med njimi, čebelo medotvorko in voskonosko (lat. *apis mellifica*, odn. *cerifera*).

Iz vsestransko zanimivega in plodovitega življenja Scopolijevega naj navedemo le nekoliko podatkov, da bodo naši čebelarji znali zaslužno delo tega odličnega moža prav ceniti.²

Scopoli se je rodil leta 1723 v mestecu Cavalese v Južnih Tirolih. Šolo je obiskoval najprej v rojstnem kraju, nato gimnazijo v Tridentu in v Hallu blizu Innsbrucka, medicinske študije pa je dovršil na univerzi v Innsbrucku, star jedva dvajset let. Že kot dijaka ga je bilo prevzelo zanimanje za prirodo, da je ves

¹ Zanimivo je dejstvo, da sta dva poznejša prirodoslovca, Franc Hladnik (1773—1844) in Henrik Freyer (1802—1866) bila rojena Idrijčana. Hladnik je bil za francoske okupacije ustanovil botanični vrt v Ljubljani ob Izanski cesti, kjer je še dandanes, Freyer pa je bil prvi kustos deželne muzeja (1832—1853).

² Življenjepisni podatki so posneti iz tehle del: Hochenwart Graf Franz, Johann Anton Scopoli, *Illyr. Blatt* 1833, Nr. 12; Laurent Jean (Ullepitsch), *Vaterländisches*, XXVII, *Illyr. Blatt* 1839, Nr. 28; Voss Wilhelm, Joannes Antonius Scopoli, Wien, 1881; Wurzbach Konstantin, *Biographisches Lexikon*, zv. 23, članek: Scopoli, in iz spisov Scopolija samega.

svoj prosti čas, pozneje tudi kot zdravnik v Tridentu in v Benetkah, izrabljaj za raziskovanje rastlinstva. Na Dunaju je pri slavnem osebnem zdravniku cesarice Marije Terezije Gerhardu van Swieten uopravil še fizikatni izpit ter je dobil nato po posredovanju istega vplivnega učenjaka službo rudniškega zdravnika v Idriji leta 1754. Službene in družabne razmere v tem rudarskem mestecu so bile za Scopolija, moža širokega obzorja in znanstvene deloželnosti, kaj malo zadovoljive. Kot edini uradni zdravnik je moral težavno službo vršiti brezplačno za okoli 2000 rudarjev, kot odškodnino so mu priznali pravico za monopol vinske trgovine v Idriji. V skrajni sili je zaprosil pomoči in tedaj mu je cesarica naklonila letno podporo 400 gl., za kar pa je moral rudniškim gojencem predavati o rudnistvu in kovinstvu. Dvakrat je imel ogenj v hiši, umrli so mu žena in otroci, tako da je ostal povsem osamljen. Službovanje mu je grenil nenaklonjen predstojnik, tako da tudi v izvrševanju svojega poklica ni našel potrebne utehe in zadovoljstva. Zato ni čudo, da se je odtegnil vsakemu občevanju ter se povsem posvetil znanosti, zlasti proučevanju rastlinstva in žuželstva bližnje okolice, nato pa sploh kranjske dežele. V letih 1755—1764 je v počitniški dobi prehodil vse Notranjsko, Gorenjsko, Kras in Goriško. Ta potovanja so mu bila kakor oprostitev iz »ječe«. Sam poroča, da je sklenil prepotovati vso deželo, da bi na dan spravil prirodne pojave, ki so bili dotlej zagrnjeni v neprodirno temo. Toda ni mu bilo mogoče, da bi preiskal vse skrite in odročne kraje kranjske dežele, h kateri je v tisti dobi spadala tudi Istra. Zdravniška služba, ki ga je vezala na Idrijo ter mu povzročala tisočere neprilike, šibko zdravje in nevarnosti potovanja, ki so ga često ogražali roparski napadi, vse to mu ni dopuščalo, da bi deželo tako vsestransko preiskal, kakor je bila njegova želja. »Zato naj oni, ki pridejo za menoj, započeto delo pomnože in izboljšajo,« tako sporoča v predgovoru svoje »Flore«.

Otožno zvone besede, ki jih je Scopoli zapisal v predgovoru svoje znamenite knjige »*Entomologia Carniolica*«: »Od nežne mladosti sem ljubil proučevanje prirode; prehodil sem premnogo gorá... Rastline, živali in rudnine Kranjske sem prvi raziskoval; toda z drugimi opravki prisiljen, si kruha iskati, in brez luči katerekoli podpornosti, v temi se opotekajoč, sem se česče spotaknil, ne radi šibkosti volje, temveč radi pomanjkanja zaščite. Zlasti pa me je nedolžna sla s čudovito močjo vlekla k rastlinam, radi katerih sem v teh letih tudi zužkoslovje marljiveje gojil; saj klije komaj

kak list, ki ga ne bi razjedala kaka ličinka... Na pozornici Prirode je vse v medsebojni zvezi, tako da nima pravega užitka oni, ki ni vsega od kraja do konca premotril.«

Tako lahko uvidimo, da je Scopoliya k proučevanju prirode vzpodbujala ne samo želja po znanstvenem udejstvanju, ampak tudi nagibi osebnega značaja. Duševni bolesti in gnevu nad mučno vsakdanjostjo, ki mu je grenila življenje v Idriji, je Scopoli dal duška tudi v sklepnih besedah, ki jih je zapisal v predgovoru svoje »Entomologije«: »Pomnite vedno, da se zanimam za prirodne pojave ne toliko iz vneme, kolikor iz duševne potrebe, da si s tem blažim zoprnosti tega prebednega življenja.«

L. 1766 je Scopoli dobil službo profesorja kemije in mineralogije na rudarski akademiji v Ščavnici na Ogrskem, v sed. Češkoslovaški. A tudi tu ni našel polnega zadovoljstva, ker je bil službeno preveč vezan na predavanja ter je moral botanične študije malone povsem ukiniti. Šele l. 1776 se mu je izpolnila srčna želja, da so ga pozvali za profesorja botanike in kemije na univerzo v Paviji, v tedanji avstrijski Lombardiji. Tu se je posvetil zgolj znanstvenemu delu in ustanovil botanični vrt, v prostem času pa je prepotoval vso Lombardijo in proučil njeno rastlinstvo. Radi neprestanega mikroskopiranja (opazovanja rastlin z drobnogledom) mu je oslepelo desno oko. Da ne bi še drugega očesa utrpel, se je moral popolnoma odreči spisovanju knjig. Umril je l. 1788 v Paviji.

Po pričevanju nekega sodobnika je bil Scopoli strogo kreposten, uslužljiv in v občevanju nad vse prijazen mož, ki ni poznal prevare in hinavščine, skromen in brez samohvalnosti; le če je bilo nujno treba, je povedal kaj o samem sebi. Tiho je prenašal vse neprilike, nikomur ni o njih tožil. Dopisoval je z najuglednejšimi sodobnimi prirodoslovci. Bil je član petnajstih znanstvenih družb, med temi tudi kmetijskih družb v Ljubljani, Gorici in Gradcu.

Scopoli je objavil plodove svojega znanstvenega dela v mnogih knjigah in krajših spisih, in sicer skoraj vse v tedaj običajnem učenjaškem jeziku, v latinščini. Za nas so važni zlasti naslednji spisi: »Flora Carniolica« (Cvetana Kranjske), izšla na Dunaju 1760, druga izdaja 1772; »Entomologia Carniolica« (Žuželstvo Kranjske), Dunaj 1763, in »Annus historico-naturalis« (pet letnikov prirodopisnega zbornika), Leipzig 1769—1772, zlasti 4. letnik, v katerem je objavil razpravo o čebelah: »Dissertatio de apibus«.

II. Scopoli o čebelah.

Scopoli je razpravljajl o čebelah najprej v svoji »Entomologiji«, kjer je ugotovil te-le znanstvene izsledke:

Čebela spada v rod želatih kožokrilcev (lat. aculeata); ima štiri krila in želo, ki je znijim opremljen zadek enega spola. Vseh čebel je 30 zvrsti; med njimi je najpomembnejša čebela medarica (lat. apis mellifica = medotvorka), ki jo obilno gojé na Kranjskem, posebno na Gorenjskem.

Čebele po spolni pripadncsti označuje Scopoli takó-le:

Samica, matica (lat. regina = kraljica) ima želo, s katerim le redkokedaj piči; mati je jalovkam ali brezplodnicam (lat. spadones: skopljenci, jalovci); obdaja jo nekoliko čet troto; ona izleti, v zraku leteča se oplemeni. Na tem poletu je izpostavljena prežečemu sršenu; na povratku pa jo čaka smrt, če zaide v tuj panj. Mladica daje skozi tri dni, vsako četrt ure neki glas (lat. stridor = šum, cvrkèt) od sebe, s katerim družino opozarja, da se namerava izseliti. Rodi se, ločena od delavk, v posebnih celicah ob robu sata.

Samci, trotje (lat. fuci) so zajetnejši ko delavke in bolj dlakavi, a brez orožja. Oni so možje in spremljevalci matice; delavke jih vzrejajo v posebnih, obširnejših celicah. Ko trotje posel oplemenitve matice opravijo, jih delavke pomoré in odstranijo.

Čebele, delavke (lat. operariae), hčerke matice, so manjše, medosése (lat. mellisugae); eno edino kraljico volijo, druge pa rabeljski umoré. V zgodnji pomladi očistijo panj nesnaže, nabirajo med in vosek ter gradé satje. V gručo združene sedajo na drevje. Preplašene po zvenku kovinske posode ali plošče se strnejo še tesneje in tedaj jih je treba ogreniti v primerno posodo, z medom pomazano.

Čebelam priljubljeno cvetje nudi pri nas ajda (lat. polygonum fagopyrum), radi česar kmetje v mesecu avgustu panje iz gorskih krajev v pašo prevažajo.

Sovražniki čebelam so: sršen, lastovka, vešča, tuje čebele in pajek.

Kmetovalci pospešujejo čebelarstvo s tem:

1. da panje skrbno čistijo več in njih ličink;
2. da nadomesté pešajočo matico z drugo, ki je bila prej skozi osem dni v kletki zaprta;
3. da jim ob slabi letini kladejo med;
4. da stavijo čebele prvo satje blizu žrelca;
5. da izločajo bolne in umorjene čebele in jalovke;
6. da sejejo v bližini čebelnjaka ajdo;
7. da izrezavajo sate, okužene po gnilobi;
8. da slabotne roje krepé z mezgo za želodčno slabost, sestavljeno iz medú, vina malvazijca in praška jelenče korenine (lat. athamanta);
9. da pravo-

časno pazijo na izrojitev; 10. da roje oprezno ogrebajo.

Kako globoko je Scopoli premislil čudovite pojave čebelskega življenja, nam kažejo sklepne besede, s katerimi zaključuje poglavje o čebelah. Čujmo ga: »Majhno bitje, a kako koristno! Politikom priporoča prednost enovlade (monarhije) ter urejenost in gojitev družnosti v republiki; etikom (pravoslovcem) beg pred brezdeljem, mržnjo do pohlepa, skrb za podmladek in ljubezen do bližnjega; ekonomom (gospodarjem) trezno marljivost, podjetnost, ne da bi z njo oškodovali druge, in način, kako je treba priliko izkoristiti; zdravnikom nudi med in vosek, navaja jih k uporabi enostavnih sredstev in jim prikazuje zdravilnost zraka.« Te navidezno preproste, a v bistvu globokoumne misli dovolj pričajo, da Scopoli ni bil zgolj suhoparen znanstvenik, temveč razborit vedež, ki se je znal zamisliti v smotnost čebelskega sožitja ter jo postaviti za prispodobo človeškim prilikam. Kdor je pozorno bral znameniti spis francoskega pesnika Mavricija Maeterlincka »Življenje čebel«,³ morda v teh Scopolijevih mislih zasluži zasnitek globokoumnih razmotri- vanj francoskega misleca.

III. Scopolijeva razprava o čebelah.

»Slov. čebelar« je v letnikih XIX (1916) in XX (1917) objavil prevod Scopolijeve razprave o čebelah pod naslovom: Čebelarstvo na Kranjskem pred stinpetdesetimi leti. Prevod, ki je v glavnem natančen in lepo uglajen — le v nekaj primerih je malce netočen — je oskrbel prerano umrlj književnik, prof. Makso Pirnat († 1933), ni pa objavil Scopolijevega pomembnega predgovora niti opomb pod črto, ki pričajo o bogati načitanosti Scopolija ter v marsičem dopolnjujejo njegove navedbe. Zlasti so zanimivi podatki iz davnih rimskih pisateljev in starejših prirodoslovcev, ki omenjajo tedanje poznavanje čebelskega življenja in načina čebelarstva. Na osnovi teh opomb naši čebelarji lahko presodijo, kako daleč nazaj v Kristusovo dobo in pred njo segajo viri čebelarske zgodovine.

Najznamenitejši pisatelji, ki jih Scopoli navaja v svojih opombah, so: Marcus Terentius Varro (116—27 pr. Kr.), ki je spisal 3 knjige »De re rustica« (O kmetijstvu); pesnik Titus Lucretius Carus (96—55 pr. Kr.) »De rerum natura« (O bistvu stvarstva), 6 knjig; pesnik Publius Vergilius Maro (70—19 pr. Kr.) »Georgica« (Kmetijstvo) v 4 knjigah; v 4. knjigi opeva življenje čebel. Slovenski

³ Gl. Jos. Wester, Življenje čebel. Po Maur. Maeterlinckovi knjigi »La vie des abeilles«. Izd. Kmetijska Matica, 1929.

prevod tega dela je objavil dr. Jož. Šubic v Janežičevem »Cvetju«, letn. 1863. Dalje: Lucius Annaeus Seneca (4 pr. Kr. — 65 po Kr.) z raznimi spisi modroslovne in prirodoslovne vsebine; Gaius Plinius Secundus Maior (23—79 po Kr.) »Naturalis historia« (Prirodopis) v 37 knjigah in Lucius Junius Moderatus Columella (v 1. stol. po Kr.) »De re rustica« (O kmetijstvu), 12 knjig; v 9. knjigi razpravlja zgolj o čebelah in čebelarstvu. — Izmed poznejših pisateljev navaja Scopoli najčešče nizozemskega prirodoslovca Jana Swammerdama (1637—1680) ter njegovo glavno delo »Biblia naturae« in svojega vrstnika, švedskega učenjaka Karla Linnéja (1707—1778), s katerim je tudi pismeno občeval.

Kratice za imena omenjenih pisateljev so (v istem redu, kakor so zgoraj navedeni): Var., Lucr., Verg., Sen., Plin., Col., Swam. in Linn.

(Pride še.)

Pismo začetniku

Prijatelj! — Mesec čebelarjeve žetve je tu. Res, da zdajle, ko ti to pišem, še ne vem, ali bo kaj žeti ali nič, vendar je junij tvojim in mojim čebelam čas glavne paše. Z drugo besedo: kar omlativa do svetega Petra in Pavla, je najino, vse drugo je v božjih rokah. Ali hočeš računati na kostanjevo pašo, ki je največkrat ni drugega kot obnožje? Ali se boš zanašal na hojo, te vprašam, ki že nekaj let sem prav nesramno vleče za nos še ljubljanske fantke, ki so vendarle kolikortoliko od muh in so namazani z vsemi mažami! Z ajdo so pa zadnje čase itak same sitnosti, pokolji in uredbe... Je vse zastoj, mi lahko verjameš.

Ko so še naših očetov očetje častljivo čebelarili v kranjičih, so jih podirali navadno le v jeseni; o revščina! Zasluga modernih panjev pa je, da lahko vzamemo med čebelam že poleti, če treba, tudi še v jeseni, ali pa, da n. pr. pozimi vračamo čebelam, kar smo jim poleti in v jeseni vzeli. Pa saj ne gre za to. Glavno je seveda, da obratuješ, da vtakneš v čebelarjenje čimveč truda in denarja, zakaj le tako si pridobiš pravico pričakovati lepih sadov od čebelarstva.

Zdaj pa resno besedo. Mene že kar skrbi, če bo res treba zopet kaj trčati. Tega dela sem se že čisto odvadil. Popišem ti pa vseeno lahko, kako se to opravi.

Najprej se prepričaj, če je v panjih vsaj toliko medu, da bo vredno truda. Vpoštev pridejo le žnideršiči, ki si jim bil v maju prestavil za lego. O kranjičih tu ni govora, ker so ti dali roje. Zato bi bilo nespametno po njih stikati za

medom. Poleti odvezemaj med le, če so medišča res polna in če s primerno gotovostjo pričakuješ, da se bo izdatna paša še nadaljevala. Pravi čebelar toči zato, da dá čebelam prostor za nov med in ne samo zato, da bi napolnil prazne lonce. Pač pa je važno to opravilo predvsem za tiste čebelarje, ki nameravajo peljati v pašo in morajo v ta namen razbremeniti satje. Tudi je to dobro za hojev med, da ga čimprej spraviš iz satja, ker je zelo smolen in se pozneje le nerad cedi iz celic. V obče pa le vedno počakaj, da bo med zrel, to je, da bo na vsakem satu povprečno vsaj štiri prste širok pas pokritega medu.

Kako odvezemati med, imaš zelo praktično opisano v Žnideršičevi knjigi. — Največ težav prizadeva večini čebelarjev odvezemanje medenih satov in ometanje čebel. Pa je v resnici to delo združeno često s precejšnjim trpljenjem. Ni čuda, da ga torej opravljamo na različne načine, poslužujoč se pri tem raznih naprav, orodij in orožij. Vendar v glavnem izbiramo med dvema činiteljema: med panjsko begalnico in omelom. Komur zadovoljivo rabi begalnica, naj jo kar uporablja, saj bo prišel do svojega cilja po najudobnejši poti; vsi ostali pa se bodo morali odločiti za trnjevo pot ometanja. To je druga pot, ki je na videz težavnejša, vsekakor pa sigurnejša: o satu, s katerega si čebele ometel, veš vsaj, da jih ni več na njem.

Priporočajo, da ne ometiš vsakega sata sproti, ko ga potegneš iz panja, temveč, da preložiš vse medišče najprej na kozico, kjer naj se čebele še prej napijejo medu, da jih bo lažje ometati. Vendar se pa pri tem ne obotavlja, da se ti žival ne razleze po tleh, od koder se le težko dvigne. Kdor ima zabojček z lijakom, ima lažji posel: vse čebele ometiš najprej v zaboj in jih potem skupno usuješ na sipalnik. Nadvse priročno je to zlasti za panje v zgornji vrsti. Kdor je to poskusil, že ve, kaj se pravi: stati na stolu, potisnjen tik pod strop v oblake pekočega dima, z omelom v desnici, med tem ko ti levica omahuje pod težo sata, a ti vrh tega obkrožuje glavo nebeška glorijska srditih amazonk! Ti, ljubi Tonček, za vse te prijetnosti še nič ne veš ne, a kaj bi ti jih prikrival, če si že na poti pokore in očiščenja. — Dobra stran omenjenega zabojčka je torej v tem, da ga imaš pri ometanju lahko na tleh in da ti čebele ne odletavajo iz njega. Seveda, kdor ga nima, bo pa moral pač ometati s satja direktno v panj na sipalnik.

Veliko vlogo igra pri ometanju tudi svetloba v čebelnjaku. Prihaja naj samo od ene strani, da se čebele, ki odletavajo, takoj usmerijo proti njej in se umaknejo iz čebelnjaka. Na tej

strani naj bo nameščena begalnica, vsa ostala okna pa naj bodo zastrta. S tem boš dosegel, da ti čebele ne bodo prodajale po čebelnjaku nikakih sitnosti.

Ko primeš sat v levico, švrkni z omelom najprej po tistih čebelah, ki so na zgornji strani sata, da ti ne lezejo po roki, nato pa vse ostale. Če je sat ves pokrit, da je kar gladek, je tudi delo gladko: na takem satju je le malo čebel in še te hitro zdrsrnejo pod omelom. Drugače je z napol zanešenimi sati: čebele se zarijejo v celice, in pripravljen moraš biti na najhujši odpor. V takem primeru je dobro, če pomočiš omelo v mrzlo vodo, da z mokrim ometaš. Tudi poškopiti smeš nekoliko čebele na satu, seveda ne zato, niti ne toliko, da bi ti pridelal medu od tega kaj narastel.

Večji čebelarji, taki, ki po več dni skupaj jemljejo med od jutra do večera, si pri ometanju natarejo gole roke in menda tudi obraz s kisom. Pravijo, da imajo potem čebele vse drug rešpekt. No da, saj kis še človeku smrdi, če ga dobi količkaj preveliko porcijo, kaj bi čebeli ne, ki ima neki sila dober nos. Ko sem za to zvedel, sem takoj poskusil in ne bom rekel, da bi mi bilo odrezalo, ampak čisto brez pika pa le nisem skoz prišel, kakor tisti, ki me je o tem poučil.

Točilo in njega uporabo poznaš. Zato ti tega ne bom popisoval. Enako tudi odkrivanj satja ne. Pač pa te opozarjam na čistočo medenega pridelka. Stori vse, da bo tvoje blago v tem pogledu brez hibe. Da moraš imeti snažno orodje in posodo, je samo po sebi umevno. Gre pa tudi za to, da odstraniš iz medu vse najmanjše voščene drobce. V ta namen podstavi že pod štulo točila redko sito, ki naj polovi vse večje koščke satja. Nadaljnje delo pa bo opravil čistilnik z dvema sitoma, v katerega vlivaš med izpod prvega sita. Saj ga menda ima vaša podružnica? — Če ne, boš moral njegovo delo nadomestiti z natančnim in marljivim posnemanjem. Morda mi bo kdo k tem ugovarjal, a verjemi, da je tudi na ta način mogoče doseči lep uspeh.

Prvo je seveda, da imaš zadostno množino medu, s katerim do vrha napolniš posodo, ki pa mora biti za to primerna. S 5 kilogramov medu n. pr. nimaš kaj posnemati, ker je vsega skupaj le malo več kot nič; če pa deneš to še v tako posodo, da ji ne prideš blizu z nobeno žlico, potem o posnemanju sploh ne more biti govora. — Če pa imaš 50 kg medu, ki ga vliješ v lepo, pokončno in ne preširoko leseno dežo (kad, čebriček), je to drugače. Postavi posodo na suh, zračen in ne prehladen prostor! V nekaj dneh začne med izmetavati iz sebe vse, kar ne spada vanj, — znamenje, da je čas pri-

četi s posnemanjem. Posnemaj kar z žlico in sicer toliko časa, dokler vidiš še kako peno na gladini medu. Čez nekaj dni pridi spet in videl boš isto kot prvič: treba bo posnemanje ponoviti. Pri tem nikar nič ne skopari z medom, saj vse, kar odstraniš, prav s pridom lahko zbiraš v drugi posodi kot pitanec. Posnemaj prve dni bolj pogosto (dvakrat na teden), pozneje pa bolj poredkoma (enkrat na teden) vse dotlej, da bo medeni curek, ki ga kaneš z žlice na krožnik, brez vsake smetke. — Naj te nič ne moti, če se ti pri takem poslu nabere nekaj kilogramov pitanca. Sicer pa vedi, da tudi pri uporabi čistilnika ne gre brez posnemanja.

Med v shrambi dobro zavaruj pred mravljami. Posebno v lesene posode, pri katerih se pokrov nikoli tako tesno ne zapira kot pri pločevinastih, se golazen kaj rada prikrade. Zelo koristno je, da pogneš preko čebrička prt, ki ga z motvozom prevežeš pod prvim obročem kolikor mogoče tesno.

Iztočeno satje vračaj v medišča, preden se zberejo v njih čebele v grozde. To delo opravi čim hitreje, ker ravno duh takega satja še posebno razburja čebele. Najboljše je, da imaš 9 rezervnih satov, ki jih deneš v prvo izpraznjeno medišče, pri naslednjih panjih pa potem uporabljaj satje kar po vrsti, kakor ti prihaja iz točila.

Mesečni pregled za april 1935

Kraj	Višina nad morjem	Panj je teže						Toplina zraka			Dni je bilo										
		pridobil v			izgubil v			v mese- cu čistih dkg	največ pri- dobil	naj- višja	naj- nižja	sred- nja me- sečna	izletnih	deževnih	snežnih	oblačnih	pol jasnih	jasnih	vetrovnih		
		1.	2.	3.	1.	2.	3.														
		mesečni tretjini dkg						pri- dobil	po- rabil	C°											
Blejska Dobrava . . .	577	—	—	—	40	45	25	—	110	—	—	+19	-2	+7.2	17	4	3	11	9	10	7
Breg-Križe	483	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+20	-2	+9	15	10	3	14	8	8	5
Kranj	385	—	—	15	25	135	100	—	255	15	29	+22	-1	+8.4	20	15	3	14	10	6	20
Virmaše-Škofja Loka .	361	—	—	—	40	65	45	—	150	—	—	+21	+1	+9.8	20	9	4	6	16	8	25
Tacen-Šmarna gora .	314	5	15	10	50	100	120	—	240	10	19	+24	-3	+8.7	25	8	3	17	4	9	22
Barje	289	—	—	10	50	60	35	—	195	10	29	+22	-3	+8.2	26	8	3	4	16	10	12
Dob	305	—	—	40	40	70	40	—	110	30	29	+22	-5	+8.3	20	9	3	10	10	10	21
Rova	350	—	—	—	30	75	40	—	145	—	—	+22	-3	+9	20	13	4	7	8	15	12
Škorno-Novi klošter .	450	—	—	120	45	65	—	10	—	35	28	+22	-1	+9.3	25	1	2	5	25	—	—
Sp. Ložnica-Žalec . .	252	—	—	80	65	105	85	—	175	40	23	+18	-3	+7.4	27	6	2	3	21	6	22
Leveč-Sl. Bistrica . .	355	—	75	50	75	—	—	50	—	75	24	+25	-4	+9.1	20	16	4	7	13	10	13
Muta	387	—	—	—	20	—	30	—	50	—	—	+27	-1	+11	23	5	3	5	19	6	19
Sv. Duh-Selnica . . .	536	—	30	100	25	55	5	45	—	25	28	+17	-2	+5.8	23	3	4	4	22	4	14
Studenci-Maribor . .	265	—	—	140	30	80	—	30	—	40	22	+24	-4	+9	25	5	2	3	14	13	21
Podova-Dravsko polje	255	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cezanjec	182	—	20	50	90	70	80	—	170	40	23	+24	-4	+10.3	24	9	3	7	20	3	26
Nedeljica-Turnišče . .	170	—	—	15	25	85	45	—	140	—	—	+22	-6	+8.9	15	3	—	12	10	8	16
Žetale	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+22	-1	+10.4	22	7	3	7	16	7	22
Donačka gora-Rogatec	280	—	150	70	140	—	50	30	—	50	11	+28	-2	+10.4	22	7	2	8	12	10	6
Kozje	307	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+29	-9	+8.8	17	3	4	13	13	4	24
Leskovec-Krško . . .	186	40	20	—	60	—	—	—	—	20	10	+23	+2	+11.6	23	11	1	9	8	13	10
Zakot-Brežice	156	40	—	—	60	—	75	—	95	40	10	+19	-2	+8.1	28	13	1	8	15	7	7
Bučka	307	—	95	180	65	65	95	—	50	35	19	+24	-2	+10.9	21	9	—	7	16	7	28
Krka	300	—	—	—	50	60	35	—	145	—	—	+22	-2	+9.4	15	6	2	11	11	8	13
Mokronog	251	—	—	125	150	75	—	—	100	50	28	+26	-1	+11	23	6	1	7	10	13	1
Cerknica	575	—	—	—	15	100	20	—	135	—	—	+21	-2	+8	22	11	3	8	12	10	24
Sv. Gregor-Ortnek . .	736	Panj se je nekaj pokvaril																			
Novo mesto	180	—	—	35	65	85	70	—	185	20	23	-26	-3	+10.8	23	10	1	8	17	5	16
Šmarjeta	375	—	—	90	20	30	10	30	—	20	23	+27	+2	+12.8	19	8	—	10	22	8	15
Valpča vas	280	—	35	—	75	15	65	—	120	10	16	+21	—	+11.7	22	8	1	9	12	9	11
Št. Vid-Stična	360	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+22	-5	+8.4	16	9	2	12	11	7	8

Vsi panji so A.-Ž. sestava.

Medene pokrovce zbiraj v dosti velik lonec. Med, ki se je natekel pod njimi, vlij na sito, da se odcedi. Pokrovce lahko nato izprež v vodi za medico, lahko jih pa tudi v razveznejnih posodah izpostaviš čebelam, da jih obližejo.

V juniju posvečaj zadostno pozornost mladim maticam v rojih in izrojencih. Za vsako moraš vedeti, ali se je že oprasila ali še ne, ali je sploh še v panju ali se je že izgubila na prahi. Zdaj je namreč še vedno najugodnejši čas, da priskočiš osiroteli družini na pomoč na ta ali oni način: bodisi, da ji dodaš neoprašeno matico, bodisi, da ji vcepiš gođen matičnik. Teža blaga je še vedno dovolj v panjih.

Pri manipulacijah z neobhojenimi maticami bodi skrajno oprezen. Čebele v panjih s takimi maticami so vedno več ali manj razburjene, a matice same med pregledovanjem nemirno begajo po satju. Tako matico čebelar prav lahko prezre; nič manj redki pa niso primeri, da ti neoplojena matica zleti po čebelnjaku. Zato te svarim, da izvršiš vse tozadevne preglede dopoldne (torej ne v času prahe!) in pri zaprtem oknu, da ti pobegla matica obsedi na šipi! — No, pa z dobro voljo pojde vse.

Pozdravljen!

Tvoj prijatelj

France.

V Podgorju, 1. junija 1935.

Opazovalne postaje

Julij Mayer — Dob pri Domžalah

April je in ostane april. V prvi tretjini nam je naklonil še precej snega, čebele so silile iz panjev in obležale v mehkem južnem snegu ter otrpnile. Mraz jih je prisilil, da so se zopet stisnile v zimsko gručo. Snežna odeja po vrhovih nam je hladila noči skozi ves mesec, da ni bilo pravega razvoja v plodiščih. Povrh vsega so stalno pihali hladni vetrovi in sproti sušili medečino v cvetovih. Ker ni bilo bere, je zaloga ginevala kot kafra. Borovnica in češnja sta odcveli brez haska. Le 19 postaj izkazuje ta mesec prvi donos in od teh le 6 z malenkostnim čistim donosom. Mnogi čebelarji so morali seči po pitancu in, kjer tega ni bilo, tudi po sladkorju, da so le žival obdržali pri življenju. Premnogi panji so na tihem izginili iz čebelnjakov, glad jim je kumoval in smrt je obilo kosila.

V splošnem je razvoj letos precej zaostal za lanskim, dasi je še vedno na panj povprečno po 90 dkg mesečne porabe! Kjer so čebele proti koncu aprila že nastavile matičnike in jih je matica zalegla, so jih zaradi pomanjkanja zopet podrle.

Blizu Leskovca je bržčas stara matica zalegala neoplojena in oplojena jajčeca kar vse vprek. Čebelar jo je odstranil, da si čebele same izpodrede mlado matico. Ali je poskus pri tej slabi paši uspel, nam poročilo ne pove.

Društvene vesti

Prireditve »Zveze« v Celju v mesecu juniju: 2. junija celodnevni tečaj v Bogojini; 9. junija popoldne predavanje na Lepi njeni pri Mozirju; 10. junija celodnevni tečaj v Ljubnem, začetek ob 10; 16. junija predavanje v Celju popoldne ob 15; 20. junija predavanje v št. Juriju ob juž. žel. popoldne ob 14 v prostorih Kmetijske šole; 23. junija celodnevni tečaj v št. Ilju pod Turjakom, začetek ob 10.

Nova čebelarška knjiga, ki jo je priredil g. Donat Jug, je našla med čebelarji veliko zanimanje. Pridno jo naročajo, saj so jo že težko pričakovali. V njej je vsa čebelarška snov tako lepo razporejena, da že na prvi pogled vzbudi veliko zanimanje. Večkrat ko jo čitamo, bolj se nam priljubi, bolj spoznavamo njene vrline. Zato jo priporočamo vsem čebelarjem, da si jo nabavijo, saj bo v korist njim samim. Mehko vezana velja v predprodaji 35 Din, v platno vezana pa 45 Din; za poštnino pa je poslata še 5 Din za vsak posamič poslani komad. Po-

družnice jo lahko naroče skupno. Naročite knjigo pri osrednjem društvu ali v Društveni čebelarni. Od meseca julija dalje bo knjiga mnogo dražja. S predprodajo hoče društvo omogočiti, da si knjigo nabavijo tudi manj premožni čebelarji.

Čebelarje opozarjamo na seznam knjig, ki jih ima društvo v zalogi in ki je objavljen na ovojnem listu te številke. Čebelarji, izpopolnjujte si svoje znanje, da vam bo čebelarstvo prinašalo čim več koristi in naročajte knjige.

Tečaj za čebelarске učitelje, mojstre in bolezenske izvedence se je izvršil v najlepšem redu. Navzočnih je bilo skupno 28 udeležencev, ki so se točno ravnali po sporedu in z zanimanjem sledili pouku. Bolezenski izvedenci bodo čez nekaj tednov polagali izpite, čebelarški učitelji in mojstri pa se bodo še udeležili tečaja meseca julija o vzreji matic in kuhi voska, na kar bodo polagali izpite. Daljše poročilo o tečaju sledi v prihodnji številki.

POROČILO O ODBOROVIH SEJAH OSREDNJEGA DRUŠTVA

XVI. seja dne 25. aprila 1935. Odbor je počastil spomin umrlega častnega člana gosp. Jurančiča iz Št. Andraža ter sklenil naprositi gosp. župnika Peternela iz Celja in gosp. Lenarčiča iz Ptuja, da zastopata društvo pri pogrebu. Obravnaval in pripravil je vse potrebno za prihodnji tečaj, ki bo od 13. do 18. maja. Sestavil je spored predavanj. Odbor je določil, da se članstvo ponovno pozove, da stavijo društvu na prodaj odlične roje za selekcijsko postajo. Obravnaval je tudi tekoče društvene zadeve.

XVII. seja dne 2. maja 1935. Odbor je odobril nekatere društvene račune, razpravljal o tečaju za čebelarke učitelje, mojstre in bolezenske izvedence. Določil je, da se na tečaj povabijo tudi zastopniki podružnice Dol. Lendava in Ljutomer. Gosp. predsednik je odboru poročal o nakupu parcele za bodoči Janšev dom. Ko je odbor rešil še nekatera predavanja po podružnicah, je g. predsednik sejo zaključil.

XVIII. seja dne 9. maja 1935. Na tej seji se je odbor posvetoval o prihodnjem tečaju za čebelarke učitelje, mojstre in bolezenske izvedence ter o nakupu parcele za bodoči Janšev dom. Gosp. predsednik je obvestil gg. odbornike, da bo prihodnja seja zaradi tečaja odpadla.

Vesti iz podružnic

Poziv članom podružnice Ljubljana in okolica. V smislu sklepa odbora se postavi na podružničnem zemljišču za ajdovo pašo za člane-prevaževalce čebelnjak z betoniranim podstavkom za ca 270 A.-Z. panjev s proračunjenimi stroški 4000 Din. Ker pa podružnica tega načrta ne more izvesti s lastnimi sredstvi, je odbor sklenil apelirati na člane-prevaževalce, da prispevajo k realizaciji sorazmerno s številom panjev, ki jih prevažajo v ajdovo pašo. Vsak član-prevaževalec naj bi k stroškom prispeval po 15 Din za v ajdovo pasišče postavljeni panj kot brezobrestno posojilo, ki se mu bo vračalo odnosno obračunalo pri stojnini. Član-prevaževalci v podružnično ajdovo pasišče se vabijo, da omogočijo postavitve čebelnjaka že v letošnji sezoni, ter da v to svrhu najkasneje do 10. junija t. l. nakažejo na ček. račun št. 13.275 število panjev, ki jih postavijo na podružnično ajdovo pasišče, odgovarjajoči znesek po 15 Din za panj, odnosno do tega roka pošljejo podružnici obvezno izjavo glede višine prispevka.

Čebelarstvo predavanje v Trsteniku. Marljivo delujoča podružnica v Naklem je priredila dne 28. aprila predavanje pri čebelnjaku gosp. župnika Arnejca v Trsteniku pod Karavankami. Podružnica, ki jo vodi agilni predsednik gosp. Križaj iz Naklega, je povabila na predavanje tudi čebelarje podružnice Kranj in Križe. Zbralo se jih je 40 od blizu in daleč. Urednik Bukovec je predaval o spomladanskih opravilih, o dodajanju in izmenjavi matic, o postanku medu in še o tem in onem. Po predavanju so si čebelarji ogledali čebelnjak gosp. župnika, ki je ves v slikah in jako praktično urejen ter posebno pripraven za predavanje. Gospodar čebelic vedno skrbi, da so v čebelnjaku vedno tako dobri panji, da jih je kar veselje pregledavati.

Dva mlada čebelarja sta na koncu tekmovala, kdo bo panje bolje na pogled od zadaj ocenil. Vsak je moral odpreti 5 A.-Z. panjev in povedati svoje mnenje. Pri tej priliki so čebelarji na »galeriji« ravednost pasli in ugibali, kdo od tekmovalcev bo odnesel razpisano nagrado — enega kovača.

Da nam pri predavanju ni bilo dolgčas, si lahko misli vsak, ki pozna šegavega gosp. župnika. Marsikako nam je zagodel, da smo postali židane volje kljub slabemu vremenu.

Predavanje na Trsteniku nas je tako navdušilo, da bomo jeseni tam priredili praktični tečaj o zazimovanju čebel in jesenskih opravilih sploh. Upajmo, da bodo takrat panji prav težki.

Pa še na nekaj naj opozorim čebelarje: na gorénjsko-koroški »telefon« za poslušanje čebel. Na meter dolgo in za mezinec debelo smrekovo palico pribijemo na enem koncu približno 8 cm v kvadratno veliko tanko deščico. Palico naslonimo zadrž na panj, deščico pa ra uho, pa se imenitno sliši, kaj počnejo čebele v panju. Posebno dobro se sliši maticino petje.

Slušalo je praktično zlasti zaradi tega, ker čebelar lahko prisluškuje stoji. Kdor hoče imeti slušalko še popolnejšo, naj jo napravi skodeličasto, pa bo slišal celo čebelice vzdihovati, kadar so lačne in tudi svojo sramoto bo slišal, ako jim ni dal jesti o pravem času. Stric Matic.

Čebelarški sestanek podružnice v Velenju je bil dne 14. aprila v Škalah. Predaval je gosp. Peternel iz Trnovelj. Predsednik podružnice je poudarjal, da se more v našem kraju uspešno čebelariti le v A.-Z. panju in da bodi enotna mera panjev neomajeno načelo vsakega pametnega čebelarja. Nato je predavatelj gosp. Peternel prav zanimivo in poljudno govoril o vzgoji rezervnih matic, o krmiljenju, žičenju, prestavljanju ter ostalih važnih opravilih čebelarja-začetnika. Med predavanjem je pokazal in opisal nov panjiček za vzrejo rezervnih matic, ki se mu je praktično dobro obnesel ter ga je podaril podružnici v preskušnjo in posnemanje. Po predavanju so se udeleženci podali k novemu čebelnjaku gosp. Demšarja Valentina, kjer je predavatelj praktično pokazal, kako se pravilno izvršuje pomladarski pregled čebelnih družin. Namen predavatelja, da bi rad na sestanku podal vsakemu navzočemu čebelarju kaj zanimivega in koristnega, je bil dosežen. Tajnik.

Drobiž

† **Freudenstein Heinrich**, znani nemški čebelar in zagovornik pitanja čebel s sladkorjem ter propagator »ljudskega čebelarstva« je umrl. Pokopan je bil v Marbachu na Nemškem. Starejšim čebelarjem je bil dobro znan po vsem svetu.

Nenormalna zalega v panju je prav redek pojav, vendar se tu pa tam pripeti, da jo čebelarji opazijo. Letos spomladi je g. Franc Košak, velečebelar na Grosupljem, našel panj, ki je bil brez zalege. V treh satih je našel sama jajčeca. Čez teden dni je panj zopet pregledal

in našel na istih satih zopet sama jajčeca. Tudi pri poznejšem pregledu ni našel zalege, marveč le jajčeca v isti množini in v istih satih kakor prvič. Tedaj mu je bilo jasno, da nese matica gluha jajčeca, ki se iz njih ne izvale niti čebele niti trotje. Matica je na videz lepa in normalna.

V nekem panju pa je našel matico, ki je zalegala same obojake, bitja, ki niso niti čebela, niti trot, marveč nekako vsakega pol. Tudi ta matica je bila na oči normalna.

Taki pojavi niso za čebelarja prav nič razveseljivi, pač pa zelo zanimivi za tistega, ki raziskuje življenje žuželk.

Propagirajmo rejo čiste domače pasme. Vse hvale vredno je, da neprestano poudarjamo, da mora vsak čebelar imeti v svojem uljnaku plemenjake s čistimi sivkami. Za nas ne sme biti vprašanja, katero pleme je boljše, ali čisto sivo, ali križanke med našimi in laškimi. Sloves kranjske čebele je po svetu tako velik, da bi morali na čistost pasme paziti kakor na zenico svojega očesa. Vsako matico, ki ni čistega plemena, bi morali jeseni na vsak način odstraniti, ker ne spada v čebelnjak, pa če je še tako dobra. Vsi čebelarji brez izjeme bi morali vztrajno delovati na to, da bi iz naših čebelnjakov iztrebili tujo krvno primes.

Iz svoje izkušnje vem, da to ni lahko, toda brez potu ni medu, pravi narodni pregovor. Sam sem mnogo let potreboval, da sem se znebil križank, pa sem le dosegel, da imam sedaj samo čiste plemenjake, čiste kolikor je pač najbolj mogoče.

Na društvenem občnem zboru v Celju mi je delegat kranjske podružnice gosp. dr. Žontar potožil, da v okolici Kranja skoraj ni dobiti plemenjaka čiste pasme. Kar verjeti mu nisem mogel. Da bi bil okoliš, kjer je delovalo toliko odličnih čebelarjev († Lampe, Rojina, Smid, † Žontar, Konjedič i. dr.) tako okužen z laško pasmo! Mislil sem si, da to ne bo res, pa sem se kmalu prepričal, da sem bil v veliki zmoti.

Nedavno sem imel v kranjski okolici predavanje. Pregledovali smo tudi panje. Ves osupel sem opazil, da so skoraj v vseh panjih čebele nečistega plemena. Najbolj me je pa poparilo, da so bile čebele mešane z laškimi tako zelo, da so imele oba prva pasa na zadku popolnoma rumena. Križanke z rumenim prvim pasom niso redke, da pa se dobe pri nas celo take, kakršne sem omenil, nak, to se mi še sanjalo ni.

Pozneje sem se razgovarjal z gosp. Rojino o tem. Pravil mi je, da je pri Kranju gojil laške čebele neki Čeh, čigar imena se ne spominja več. Ta ima na vesti, da se je domače pleme tako zelo pomešalo z laškim.

Skrb podružnic v kranjskem srezu bi morala biti, da bodo čebelarji gojili le čisto pleme, oziroma, da iztrebijo križanke. Ravno v kranjskem okraju, visoko v hribih nad Selcami (Dražgoše, Podblica) imajo čebelarji še popolnoma čiste sivke, ki so tem več vredne, ker imajo nenavadno dolge rilčke — če kdo na to kaj da. Tam je na razpolago čebela, ki naj požlahtni dolinske čebelnjake.

Do tega mora priti, ker je to v velikem interesu naše trgovine z živimi čebelami. Madež, ki ga ima naše čebelno pleme, moramo oprati, ker vendar ne gre, da bi pošiljali v svet kranjice, pomešane z laško krvjo. Takih čebel imajo v inozemstvu na kupe. Čemu bi jih naročali še pri nas?

Pričakujemo od prizadetih podružnic živahnega delovanja za očiščenje pasme.

Kje je ajdovec pitanec sem se nedavno vprašal, ko sem moral čebelam pokladati — papriko, tisto vražjo papriko, ki jo kolne vse, kar pride z njo v dotiko. Pitanca ni dobiti, so mi rekli. Kako da ne, saj ga celo ponujajo in ga ne morejo prodati. — Ne drži, kjerkoli smo vprašali zanj, povsod so nam odgovorili, da ga že davno nimajo. Nasprotno, celo tisti, ki so ga imeli, pokladajo sedaj čebelam paprikaš.

Čemu potem toliko vznemirjenja zaradi neprodanega pitanca, čemu resolucije proti dobavi denaturiranega sladkorja, čemu očitki odboru v tujem časopisju itd. itd.?

Bržkone so ponekod zaloge ajdovca zelo precenjevali in se bali, da blaga ne bodo mogli prodati. Slučaj pa je hotel, da pitanca sedaj ni dobiti, pa četudi ga iščeš s svetilnico.

O kupčevanju s pitancem bomo priobčili še poseben članek.

Posrečeno dodajanje matice je od marsičega odvisno: od letnega časa, stanja osirotele družine, razpoloženja čebel i. dr. Kadar matico dodajamo, imejmo vselej pred očmi, da bodo čebele lačno vselej rajše sprejele kakor sito. Zato jo moramo za nekaj časa pripreti v matičnico (približno 15—20 minut). Seveda jo moramo imeti na toplem. Medtem je postala lačna in ko jo spustimo med čebele, bo takoj jeziček stegnila in prosila jesti, pa je skoraj gotovo, da bo potrjena.

Monakovski medičarji so v starih časih za kuho medicine uporabljali izključno kranjski ajdovec. To nam je ohranjeno po zanesljivih zgodovinskih virih. Dr. Mitterwieser omenja, da so 11. aprila leta 1630 napravili v Monakovem v hiši medičarja Antona Thumbergerja poizkusno kuho medicine, da bi mestni očetje mogli določiti primerno ceno tej pijači. Kupili so 3 cente kranjskega (chränischen) medu, 3 merice barve, 3 lote nageljnovih žbic, 4 lote

cimeta, 18 lotov janeža, 12 lotov omanovih korenin, 12 lotov sivke in za 12 krajcerjev hmelja. Ker so uporabljali za kuhanje medice le sirov med, torej še v satju, to pa zaradi obnožine (!!), ki so jo smatrali kot neobhodno potrebno za napravo dobre pijače, so dobili iz kupljenega medu (nesprašenega v satju) 14½ funtov voska. Napravili so 280 bokalov močne medice. Prodajno ceno so določili na 11 krajcerjev bokal.

V duplih naseljene divje čebele se včasih ohranijo dolgo let na istem mestu. Marsikje so opazovali družine, ki so se naselile n. pr. v kaki lipi, da so ostale žive desetletja. Tudi rojile so, matice izrojenca so se pa vselej srečno oprušile in družina je ostala. Pri neki sorodnici, ki je bila lastnica graščine na Kalu pri Št. Petru na Krasu, je stala na dvorišču orjaška lipa. Kakih 5 m od tal je bilo veliko duplo, v njem pa čebele. Nihče ni pomnil, kdaj so se bile naselile in nihče se ni zmenil zanje. Ostale so v duplu desetletja, rojile, se vsako leto založile z novo medeno zalogo, včasih pa samo spopolnile staro iz prejšnjega leta in vselej dobro prezimile. Rojev niso ogrebali. Čebel so se domači bali kakor vrača, zato jih nihče ni motil. Bržkone zaradi tega in ker so bile na samem, so dobro uspevale, in se matice srečno prašile. V čebelarjevih rokah bi naselbina gotovo ne dočakala take starosti.

Književnost

Prof. Jos. Verbič: Čebelne bolezni. Naravnost nerazumljivo je, da smo Slovenci, ki smo se v čebelarstvu povzpeli v splošnem vendar že do precejšnje višine, morali čakati vse do sedaj, da smo dobili spis o čebelnih boleznih. Našega količkaj izobraženega čebelarja ne spravijo čebele kmalu v zadrego; če mu pa napade panje kaka bolezen, si ne ve pomagati in se vda brez boja usodi. G. prof. Verbič je s svojimi »Čebelnimi boleznimi« izpolnil v naši čebelarški literaturi občutno vrzel. Posebna odlika tega delca je, da je napisano v poljudni obliki, brez razmetavanja z raznimi učenimi izrazi, in vendar je rečeno vse, kar je potrebno za praktičnega čebelarja. »Čebelne bolezni« imajo dvojen pomen. Prvič bodo čebelarje, ki so jim čebele zbolele, prav dobro poučile, kakšno bolezen imajo in kako naj ravnajo, da se bolezni rešijo; drugič bodo — in to se mi zdi še važnejše — pri čebelarjih, četudi nimajo bolnih čebel, vzbudile potrebni strah pred boleznimi. Ko bodo čitali brošuro ter bodo videli, kakšno nesrečo prinesejo hude čebelne bolezni in kako brezupen je boj proti njim, če

jih že imajo, v čebelnjaku, bodo na vso moč gledali, da jih sploh ne dobe. Zato bi »Čebelne bolezni« morale biti v rokah prav vsakega čebelarja. Pa so tudi lahko! Dva dinarja pač zmore vsak čebelar, ki mu je kaj do čebel. Hvaležen mora biti Čebelarškemu društvu, da je nastavilo tako nizko ceno.

O vsebini brošure nočem podrobneje poročati. Vsak čebelar naj jo prečita, pa bo videl, kako strašilo so razne gnilobe, kaj je noseamovost, pršičavost, majska bolezen, griza; poučil se bo o znakih, o vzrokih teh boleznih, kako jih preprečujemo in zdravimo, oz. kako jih zatiramo. Bolje razumevanje spisa podpirajo prav dobro slike; slika na čelni strani pa naj pokaže posledice zanikrnega, brezbriznega čebelarjenja — prazen čebeljak.

Na koncu brošure je dodan še izvleček iz pravilnika o odvracanju in zatiranju nalezljivih boleznih pri čebelah, ki ga je izdal minister za kmetijstvo. (Sicer je še zelo pomanjkljiv, vendar je z njim storjen prvi, hvalevredni začetek.) Tudi ta pravilnik, izpopolnjen s pripadajočimi členi veterinarskega zakona, mora poznati vsak čebelar, da ve, kako se mora — po zakonu — ravnati, če je dobil kako nalezljivo čebelno bolezen.

S. R.

K izdaji Fr. Donat Jugove knjige

»PRAKTIČEN ČEBELAR«

Letošnja velika noč je bila slovenskim čebelarjem zelo naklonjena, prinesla nam je za pirhe nadvse potrebno čebelarško knjigo: Praktičen čebelar. Sestavil jo je g. Fr. Donat Jug, ki nam je iz prejšnjih letnikov Slov. Čeb. dober znanec kot čebelar s pravim srcem za čebelo, povrh tega pa še kot nadvse praktičen čebelar, ki zna novosti v čebelarškem svetu pravilno oceniti in svoja izkustva pravilno tolmačiti drugim manj izkušenim.

Pisec je posvetil svojo knjigo spominu velikega Janše, čigar 200-letnico rojstva je lani proslavil ves čebelarški svet. Dasi je knjiga v tem pogledu malo zapoznala, jo sprejemamo z odprtimi rokami: Saj je to prva naša popolna knjiga o čebelarstvu. Slovenska čebelarška književnost je revna, tega smo se vsi zavedali in to smo občutili vsi, posebno zadnja leta. To sem nadvse bridko občutil lansko leto, ko sem se pripravljaj za izpit iz čebelarške stroke. Zato še s tem večjim veseljem sprejemamo Jugovo knjigo, ki je zamašila to veliko vrzel, in ki nam podaja vso razmeroma težko snov v poljudni besedi.

Ze uvodoma naznanja pisec, da bo knjiga strokovno-poljudna, znanstvena pa le v

toliko, kolikor nujno potrebuje praktični čebelar. Zato bo postala knjiga mlademu začetniku učitelj in voditelj skozi vse težave in presenečenja pri čebelah. Pa tudi starejši izkušenejši čebelarji bodo radi segali po njej, da se bodo ob njenem čtivo razveselili in osvežili, zakaj svež podjeten duh jo preveva.

Pred menoj na mizi leži ta v platno vezana lična knjiga, ki obsega skoro 300 strani in ki jo je založilo naše čebelarstvo. S posebnim zanosom sem segel po tej prvi popolni slovenski čebelarški knjigi. Vsebinsko je razdeljena na 4 dele, ki je v njih temeljito obdelana vsa obširna snov.

Kratka zgodovina o razvoju čebelarstva v obče nas uvede v razmere slovenskega čebelarstva, ki je bilo že za Janše zelo visoko razvito. Nagel razvoj umnega čebelarjenja po tujem svetu v 19. stoletju je tudi pri nas močno odjeknil in pustil široke sledove takratnega vpliva na naše narodno čebelarstvo. Toda samonikli slovenski čebelar se je osamosvojil, ohranil si je kranjiča, obenem pa si je ustvaril samolasten »napreden« A. Ž.-panj. Ponosni smo na to, ker sta oba postala povsem narodna last.

Prvi del knjige obravnava splošne pojme o čebelarstvu ter o koristih, ki jo ima narodno gospodarstvo od čebele. Našemu narodnemu panju-kranjiču in AŽiču je posvečen glavni del tega poglavja.

Drugi del knjige, imenoval bi ga morda znanstveno-teoretski del, uvaja začetnika v skrivnosti čebelnega življenja, v tajno njenega ustroja in v čebelne bolezni. Izvečine je ta del izpod peresa našega društvenega predsednika g. prof. Verbiča. Vsa težka znanstvena snov je obdelana v temeljitih jedrnatih člankih, ki vrednost knjige le zvišujejo. Vendar bi želel, da bi »Čebelne bolezni« ostale to, kar so v resnici, namreč znanstveno dodatna knjiga k Jugovemu »Praktičnemu čebelarju«. V primeri s to obširno razpravo, obsegajočo 40 strani, ki je tu le gladek ponatis, se mi vidi vse prekratek »Opis čebele in njenega življenja«, ki se po večini naslanja na Zander-Humekov spis iz leta 1921. Razprava je sama na sebi temeljita in v zgoščenem strokovnem slogu. Mnogi bodo ravno v teh vrstah našli mnogo pobude za temeljito spoznavanje čebele. Mnoge bo pa motilo, da je slika 57. na strani 79 postavljena pokončno mesto ležeče.

V tretjem delu knjige nas vodi pisec skozi vse čebelarstvo leto. V panju zasledujemo razvoj od prvega pomladnega prebujenja dalje, s čudom zremo rastočo moč, z veseljem v srcu oprezujemo okrog plemenjakov. Doba rojev! Lagotno teko piscu besede. Zatopiš se v čtivo in mahoma zasanjaš... Sam ne vem kako je to prišlo: Listal sem po teh straneh in nenadoma se mi je zazdelo, da brenče čebelice okrog mene. Njih enakomerno šumenje me je posadilo na klopico poleg čebelnjaka v sredo starih izkušenih čebelarjev-praktikov. Saj jih poznate tiste nepozabne urice na tej klopici! Besede se vrstijo lagotno tajinstveno, nasvet prihaja za nasvetom, mnenja se križajo. Vmes pa še izkušnje potrjujejo razne prilike. Strmim — prisluškujem — sprejemam...

V zadnjem delu knjige prevažamo čebele v pašo in imamo opravka še z ropanjem. Vendar se veselimo lepega medenega pridelka, ga skrbno pripravimo za porabo in prodajo. Tudi vosek pripravljamo in kuhamo. V zadnjih odstavkih obravnava pisec še razne čebelne škodljivce in drugo.

Jezikovno oceno knjige prepuščam večjemu strokovnjaku. Kot sem že omenil, je piščev slog lagotno pripovedujoč. Mene osebno motijo premnogi in dostikrat prav brezpomembni »na primer — i«, ki so dostikrat vpleteni sredi stavkov. Gotovo je pisava besedi — rezerva, rezerven — utemeljena, vendar imamo med nami toliko »rezervistov« iz prejšnje in sedanje dobe, da bi brez oklevanja pisal: rezerva, rezerven. Na strani 254 je pisec nehote napravil »lapsus«, ko v 8. vrsti »kuha krmo za perilo«. Bolje bi se morda glasilo: ki ga rabimo v kmetijstvu za kuhanje perila in krme za živino.

Knjiga je vseskozi na višku. Besedilo ponazoruje še 140 dobrih in premnogo naravnost izvrstnih slik, med katerimi je mnogo posebno izvornih.

»Praktičen čebelar« je tako res praktična knjiga, da bodo po njej segali vsi z veseljem, z zadoščenjem pa po njej listali.

Dolžnost čebelarških podružnic je sedaj, da poskrbe, da bo knjiga prišla v roke slehernega čebelarja. Le potem bo dosežen namen, ki sta ga imela pisatelj in založnik. Cena knjige je tako izredno nizka, da se vse čudi, kako je mogoče za tak denar dobiti tako obširno knjigo. Zato sezimo po njej, da ne bo prepozno. Julij Mayer.

Novo!

Slovensko čebelarstvo društvo v Ljubljani
je založilo brošuro

prof. Jos. Verbič: „Čebelne bolezni“

Knjižica obsega 48 strani in opisuje vse čebelne bolezni, kako jih **spoznavamo**, kdo jih **povzroča**, kako jih **zatiramo**. Jako poučna knjižica bo rešila življenje marsikateri čebelni družini, če se bo čebelar ravnal po njej. Zato jo mora vsak čebelar imeti stalno v svojem čebelnjaku in ž njo stati na straži svojih ljubljenc.

Cena knjižici je le 2 Din in poštnina 1 Din

Po nekaj izvodov smo razposlali vsem podružnicam. Lahko pa jih še dobite pri glavnem tajništvu in Društveni Čebelarni. Knjižico pošiljamo le proti predplačilu.

Čebelarji

ali ste res že pozabili na našega slavnega

Antona Janšo

na onega, ki nam je dvignil naše slovensko čebelarstvo in dal naši čebeli svetovni sloves? Po čem sklepamo to? Ker je še mnogo, mnogo čebelarjev, ki še niso kupili knjige

St. Mihelič:

»Anton Janša, slovenski čebelar«

ki obsega 164 strani in jo prodajamo

članom po 20 Din, nečlanom po 25 Din

Ako jo sami ne morete kupiti, skrbite, da si jo nabavi vsaj Vaša bližnja knjižnica, podružnica, šola itd., kjer bi si jo mogli čebelarji izposojati.

Spomin na Janšo mora biti t r a j e n, ta pa bo le, ako bomo vedno prebirali njegovo knjigo.

Naročajte knjigo pri glavnem tajništvu ali v Društveni Čebelarni.

Društvene vesti

Društvena čebelna plemenilna postaja na Kopiščih ob Kamniški Bistrici je začela poslovati. Vabimo čebelarje, da se poslužujejo omenjene postaje in jih opozarjamo, da so bile določbe glede uporabe objavljene v majevi številki Slov. Čebelarja.

Radio-predavanja. Dne 12. maja t. l. je predaval g. prof. Josip Verbič o prevažanju čebel v ajdovo pašo. Dne 29. junija bo pa g. Stane Mihelič pojasnil nekaj važnih vprašanj iz čebelarke zgodovine.

Društvena Čebelarna v Ljubljani

Pražakova ulica št. 13

kupuje

med brezhibne kakovosti. Poslati ji je vzorec medu z navedbo cene

prodaja

vse čebelarke potrebščine prvovrstne kakovosti

**Zahtevajte
cenik!**

*Čebelarji, naročajte čebelarke potrebščine
le pri Društveni Čebelarni.*

**Slov. čebelarke društvo ima v zalogi tudi še
razne strokovne knjižice, in sicer:**

Vrednost in poraba medu, spisal profesor Josip Verbič. Cena Din 1'25. Vse kar je treba vedeti o medu, je zbrano v tej lični knjižici. Priporočamo jo toplo čebelarjem in nečebelarjem, posebno pa gospodinjam in materam.

Bienenzuchtsbetrieb, I. del, spisal Br. Rothschütz, posestnik nekdanjega čebelarkega podjetja Podsmreka pri Višnji gori. Cena Din 5'—. Obsega 443 strani z jako važnimi sestavki. Je sicer nemška knjiga, a opisuje našo kranjsko čebelo in naše razmere.

Die Volks- und Mobilzucht der Krainer Biene, spisal Br. Rothschütz. Cena Din 2'—. Obsega 68 strani in je neobhodno potrebna za vse, ki se bavijo s kranjčiči.

Die erprobte Honig-Köchin, spisala Antonija Ravenegg. Cena Din 2'—. Vsebuje razne recepte za medeno pecivo.

Razne slike Janše in njega rojstnega kraja in hiše. Slike naj bi bile okras vsake čebelarke hiše. Cena po Din 2'—.